The Founder President

Late. Barrister A. R Antulay

KONKAN UNNATI MITRA MANDAL'S

VASANTRAO NAIK COLLEGE OF ARTS & COMMERCE

Late. Barrister A. R. Antulay Educational Campus,
Murud - Janjira, Dist- Raigad, 402401 (MS),
Reaccredited With 'B' Grade by NAAC

ICSSR SPONSORED

One Day National Interdisciplinary Conference on

"Relevance of Tourism and its impact in Development in emerging economy of India with special reference to Maharashtra"

On Saturday 29th July 2017

Special Issue of an International
SCHOLARLY RESEARCH JOURNAL FOR INTERDISCIPLINARY STUDIES
Impact Factor SJIF (2016) - 6.177
UGC Approved Sr. No. 45269, ISSN- 2319-4766

CONVENER & CO ORDINATOR

. Rangoonwala,
Principal, V.N. College, Murud - Janjira
Web-Site: vncmj.edu.in
E-mail: vrnaikcollege@gmail.com

INDEX

SR. NO	TITLE & AUTHOR NAME	PAGE NO.
1	**HISTORY AND TOURISM IN INDIA** *Dr. Mukund A. Devarshi*	1-3
2	**HISTORY, LITERATURE AND TOURISM: AN OVERVIEW** *Dr. Nirmala S. Padmavat & Dr. Ganpat Gatti*	4-6
3	**HISTORY OF TOURISM: IMPACTS OF TOURISM ON SOCIO-ECONOMIC OUTLOOK** *Dr.(Mrs.) Ratnaprabha D. Mhatre*	7-8
4	**PUNE AS A TOURIST PARADISE** *Dr. Nalini Avinash Waghmare*	9-14
5	**HISTORY OF FOOD CULTURE OF RAIGAD DISTRICT WITH SPECIAL REFERENCE TO SPICES PREPARATIONS AND ITS UTILISATION IN THE DEVELOPMENT OF ECO-TOURISM** *Mehul Patil*	15-18
6	**POTENTIAL OF HISTORICAL TOURIST PLACES IN RATNAGIRI DISTRICT** *Prof. Prasad Suresh Bhagwat*	19-23
7	**HISTORICAL PLACES IN PUNE CITY AS A TOURIST VIEW** *Dr. Jalindar Bhosale*	24-28
8	**KUDA CAVES: HERITAGE TOURIST RECOURSE SITE IN RAIGAD DISTRICT** *Dr. Janardan K. Kamble*	29-32
9	**SPIRITUAL TOURISM IN PUNE CITY** *Mrs. Seema Bhosale & Mr. Jadhav Rohan*	33-37
10	**SELECTED HISTORICAL AND GLORIOUS TOURIST PLACES IN MAHARASHTRA** *Muneshwar G.D*	38-40
11	**HERITAGE SITES IN MAHARASHTRA** *Prof. Pradeep Mohan Kamble*	41-43

62	महाराष्ट्रातील पर्यटन व पर्यटन विकास *डॉ. सुधाकर चंपतराव लहुपचांग*	280-284
63	'महाराश्ट्रातील पर्यटन विकासांचा आर्थिक विकासावर झालेला परिणाम *प्रा. डॉ. तानाजी लोखंडे*	285-288
64	कोकणाचा ऐतिहासिक वारसा व निसर्ग सौंदर्य पर्यटन उदयोगाला पुरक *प्रा. डॉ. सुभाश लक्ष्मण म्हात्रे*	289-291
65	महाड एक ऐतिहासिक पर्यटनाचा वारसा लाभलेले नामवंत ठिकाण *प्रा. तुळशीदास मोकल*	292-295
66	पंढरपूर– एक पर्यटन स्थळ *प्रा. डॉ. स्वराली चंद्रकांत कुलकर्णी*	296-299
67	भारताच्या विकासात किल्ल्यांची भूमिका *प्रा. डॉ. संजय उत्तम बेंद्रे*	300-302
68	पर्यटनाचे अर्थशास्त्रीय व सामाजिक विष्लेशण *प्रा.भोसले कानिफ सदाशिव*	303-306
69	महाराष्ट्रातील आदिवासी महादेवकोळी जमातीचे भौगोलीक निवास्थान, उदरनिर्वाह आणि पर्यटनातून विकास *प्रा. श्री. यशवंत ढवळा भांडकोळी*	307-313
70	महाराश्ट्रातील पर्यटन आणि रोजगार निर्मिती *श्री. मुरलीधर पंडीत गायकवाड*	314-318
71	कोकणातील पर्यटन व्यवसायाचा आर्थिक अभ्यास *प्रा. दत्ता उत्तमराव कुंटेवाड*	319-321
72	म्हसळा तालुक्यातील अविकसित पर्यटन स्थळांचे आर्थिक व सामाजिक विकासातील महत्व *प्रा. श्री. शिरीष चंद्रकांत समेळ*	322-329
73	आर्थिक पर्यटन *रसिका म्हात्रे & सुप्रिया सु. पाटील*	330-333
74	ग्रामीण पर्यटन *प्रा. डॉ. स्मिता मनोज भोईर*	334-336

ISSN 2319-4766 SJIF 2016-6.177

महाड एक ऐतिहासिक पर्यटनाचा वारसा लाभलेले नामवंत ठिकाण

प्रा. तुळशीदास मोकल, *इतिहास विभाग प्रमुख, को.ए.सो. डॉ.सी.डी.देशमुख वाणिज्य सौ. के. जी. ताम्हाणे कला महाविद्यालय, रोहा – रायगड*

प्रस्तावना: पर्यटनातील ऐतिहासिक पर्यटन हे एक महत्वाचे पर्यटन असून कोणतेही पर्यटक सर्वाधिक भेटी या ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांना देत असतात. महाड हे एक असाच ऐतिहासिक पर्यटनाचा वारसा लाभलेले नामवंत ठिकाणांपैकी एक ठिकाण आहे. सावित्री नदिच्या काठी वसलेले प्राचीन कालखंडातील एक व्यापारी बंदर. फ्रेंच प्रवासी डी. कॅस्ट्राने महाडच्या बंदराचा उल्लेख आपल्या प्रवास वर्णनात केला आहे. अशा या महाडला प्राचीन, मध्ययुगीन व आधुनिक कालखंडात ऐतिहासिक स्थळांचा समृध्द असा वारसा लाभला आहे. म्हणूनच हे ठिकाण ऐतिहासिक पर्यटनाचा वारसा लाभलेले नामवंत ठिकाण ठरले आहे.

2. **उद्देश**

1. महाड या ठिकाणच्या ऐतिहासिक स्थळांची माहिती करुन देणे.
2. महाड या ठिकाणच्या ऐतिहासिक स्थळांचे महत्व पटवून देणे.
3. महाड या ठिकाणच्या दुर्लक्षित ऐतिहासिक स्थळांना लक्षित करणे.

3. **माहिती संकलन:** या शोध निबंधात महाडमधील ऐतिहासिक पर्यटनस्थळांचा अभ्यास करताना त्या–त्या कालखंडातील ऐतिहासिक नोंदी, पर्यटन स्थळांबद्दल इतरांनी नोंदविलेली मते, घटलेल्या घटना व घडामोडी यांची माहिती विविध साधनांद्वारे प्राप्त करण्यात आली आहे. तसेच लघु शोधनिबंध, संदर्भ ग्रंथ, साप्ताहिके, वर्तमानपत्र, विविध शासकीय अहवाल, इंटरनेट या दुय्यम साधनांचा अवलंब करण्यात आला आहे.

4. **विश्लेषण:** या शोधनिबंधात आशय विश्लेषणाचे तंत्र वापरून विश्लेषणात्मक माहितीची मुद्देसुद मांडणी करण्यात आली आहे.

5. **विषयाचे महत्व:** या शोधनिबंघात महाडमधील मंदिरे, तळे, गट, कोट, कुंड, लेण्या, वाड्या, विहिरी, कोंड, समाधीस्थळ, माळगुहा व छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या हिंदवी स्वराज्याच्या राजधानीचे ठिकाण रायगड या सर्व ऐतिहासिक स्थळांची माहिती व महत्व संक्षिप्त स्वरूपात अचूक शब्दात मांडण्यात येणार आहे. या माहितीचा उपयोग अभ्यासकांना, शोधकांना व पर्यटकांना निश्चितच होणार आहे. त्याचबरोबर सर्वपरिचीत ऐतिहासिक स्थळांबरोबरच दुर्लक्षित स्थळांचे महत्व सांगण्यात येणार असल्याने वरील सर्वांसाठी या विषयाचे महत्व निश्चितच उपयुक्त ठरेल.

6. **महाडमधील ऐतिहासिक पर्यटन स्थळे**

i)श्री. विरेश्वर मंदिर : महाड पंचकोशीचे आराध्य दैवत म्हणजे श्री विरेश्वर. हे महाडकरांचे आराध्य दैवत, मंदिराची सुंदर रचना, मंदिरातील लक्ष वेधून घेणारा नंदी, देवळाच्या सभामंडपातील दगडी खांबाची रचना व या दगडावरील कोरीव चित्रकाम ही या मंदिराची खास वैशिश्ट्यो. छत्रपती शिवाजी महाराजांनी श्री विरेश्वराचे अनेक वेळा घेतलेले दर्शन. व नानासाहेब पेशव्यांच्या काळात रायगडचे सुभेदार यशवंतराव पोतनीस यांनी या मंदिराचा केलेला जिर्णोध्दार हा ऐतिहासिक संदर्भ.

UGC Approved Sr. No. 49366

SRJIS

Online ISSN -2278-8808
Printed ISSN- 2349-4766

GLOBALLY INDEXED
IMPACT FACTOR SJIF 2016 6.177

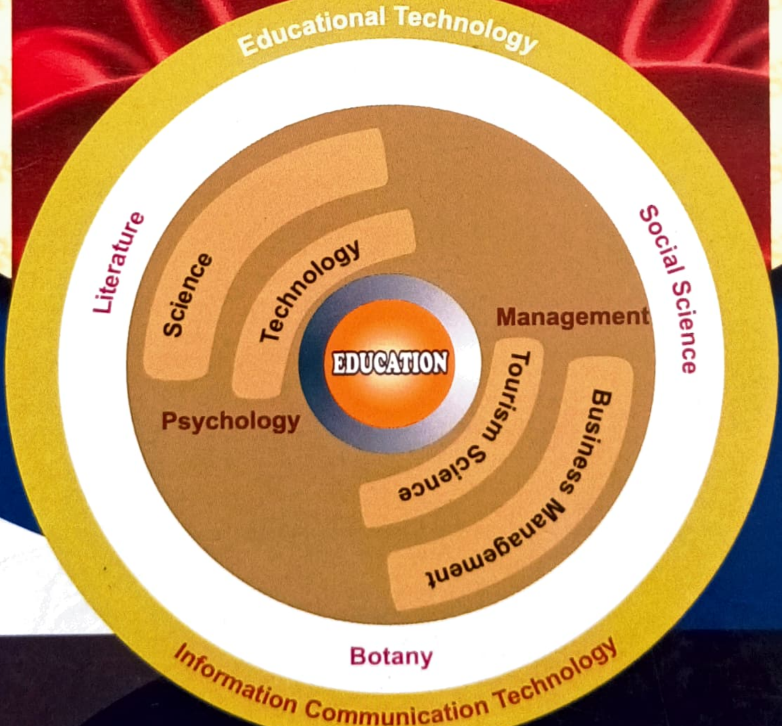

An International Peer Reviewed

Referred Quarterly

SCHOLARLY RESEARCH JOURNAL FOR INTERDISCIPLINARY STUDIES

OCT-DEC , 2017. VOL. 6, ISSUE -34

EDITOR IN CHIEF : YASHPAL D. NETRAGAONKAR, Ph.D.

SJIF 2016 = 6.177

Online ISSN 2278-8808 **Printed ISSN 2349-4766**

An International, Peer Reviewed, & Referred Quarterly

Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

OCT-DEC, 2017, VOL-6, ISSUE-34

266 **भारतीय शेतीची आधुनिकता आणि सद्यस्थिती**
प्रा. डॉ. कदम प्रमोदिनी विठ्ठल (1173-1181)

267 **मानव संसाधन व्यवस्थापन :– श्रमशक्तीचा आदर्श स्त्रोत**
डॉ. डी.एस. पाटील (1182-1188)

268 **भारतातील कृषि क्षेत्र आणि कर्जपुरवठा**
प्रा.डॉ. अरुण तवार & प्रा.डॉ. शिवाजी पाते (1189-1192)

269 **औद्योगिक विकासात खाजगी क्षेत्राचे योगदान**
प्रा. डॉ. आर. डी. भोसले (1193-1196)

270 भारतीय शेतीसमोरील आव्हाने आणि शेती विकास
***प्रा. डॉ. कृष्णा शंकर शहाणे** (1197-1202)*

271 **मानव विकास निर्देशांक व भारतीय मुस्लिम समाज– अहमदनगर जिल्ह्यातील श्रीरामपूर तालूक्यातील शहरी भागाचा एक व्यष्टी अध्ययन**
प्रा. डॉ. विजयकुमार वावळे, शायिन यासिन शेख (1203-1209)

272 **भारतीय अर्थव्यवस्था आणि नोटबंदी एक अभ्यास**
अनंत श्रीराम राठोड (1210-1213)

273 **वस्तू व सेवा करांचा लघू व मध्यम उद्योगांवर पडणारा प्रभाव**
प्रा. डॉ. सावंत रजनी नामदेवराव (1214-1216)

274 **कातकरींचा सामाजिक दृष्टीकोन : एक अभ्यास**
डॉ. आर. के. दातीर & श्री. विनायक तु. खातळे (1217-1220)

275 **भारताचे विदेश व्यापार धोरण : निर्यात वद्धीतील प्रमुख अडथळा ?**
प्रा. डी. डी.गव्हाणे & प्रा. डॉ. एस. जी. वैद्य (1221-1226)

276 **अहमदनगर जिल्ह्यातील नगरपालिकांच्या महिला व बालकल्याण विभागाच्या योजनांचा चिकित्सक अभ्यास**
संगिता रामेश्वरलाल जांगीड & प्रा.डॉ.ए.एम.पवार (1227-1229)

310 आदिवासी शिक्षण- दशा आणि दिशा
मोरे रविंद्र गोरखनाथ (1395-1396)
311 ग्रामीण विकासातील पंचायतराज संस्थांची भूमिका
पुवार जालिंदर गोरखनाथ (1397-1398)
312 अकोला जिल्ह्यातील कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांच्या आर्थिक स्थितीचे अध्ययन
डॉ. कु. प्राजक्ता वि. पोहरे & डॉ. रामेश्वर मा. भिसे (1399-1410)
313 जीएसटी कर प्रणालीची संरचना आणि परिणाम
पाळवदे अनुराधा रामराव & प्रा. डॉ. अशोक कोरडे (1409-1411)
314 कृषी विकास योजनांचा शेती क्षेत्रावर झालेल्या परिणामांचा चिकित्सक अभ्यास
डॉ. राजेंद्र भोसले & गायकवाड ज्योती नानासाहेब (1412-1417)
315 स्वच्छता अभियानांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या स्वच्छभारत अभियानाचा अभ्यास
डॉ सुहास आव्हाड & दिगांबर ज्ञानदेव नलगे (1418-1420)
316 आर्थिक सुधारणा काळातील विदेशी प्रत्यक्ष गुंतवणूकीचा महाराष्ट्र राज्य सकल अंतर्गत उत्पादनावरील परिणाम
प्रा. मदन शेळके (1421-1426)
317 स्वयंसहाय्यता समुह बँक संलग्न कार्यक्रमांचा आढावा
प्रा. संतोष एम. वाघमारे & डॉ. अजय पी. कुटे (1427-1430)
318 भारतात परकीय भांडवलाची भूमिका
प्रा. वैशाली योगराज भेले (1431-1435)
319 सेंद्रिय शेती पदधती काळाची गरज
कु. रुपाली जाधव (1436-1437)
320 शेतकऱ्यांच्या वाढत्या आत्महत्या : 2011 ते 2017 (संदर्भ : नाशिक जिल्हा)
प्रा. डॉ. अनिल डी. पवार (1438-1442)
321 शाश्वत विकासासाठी सेंद्रीय शेतीचे महत्व : एक अभ्यास
प्रा. एस.की. हिरे (1443)
322 वस्तु व सेवा कर – वाटचाल आणि प्रत्यक्ष आकारणी
प्रा. डॉ. सुनील पं. उगले (1444-1449)
323 मध्ययुगीन भारतातील उद्योग, व्यापार व त्याचा प्रभाव
प्रा. तुळशीदास मोकल (1450-1453)
324 जागतिकीकरणाचा कृषीमाल विपणन व्यवस्थेवरील परिणाम
प्रा. डॉ. आर. के. जाधव (1454-1460)
325 भारतातील विविध कृषी आधारित उद्योगांच्या समस्या आणि संधी
श्री. गणेश तुकाराम टाकर (1461-1475)

प्रा. तुळशीदास मोकल (1450-1453)

मध्ययुगीन भारतातील उद्योग, व्यापार व त्याचा प्रभाव

प्रा. तुळशीदास मोकल
को.ए.सो.डॉ.सी.डी. देशमुख, वाणिज्य व सौ.के.जी. ताम्हाणे कला महाविद्यालय, रोहा–रायगड.

प्रस्तावना :— प्राचीन कालखंडात आपला भारत देश आर्थिक दृष्ट्या समृध्द होता ही आर्थिक समृध्दता गुप्तांच्या राजवटीत उत्कर्षाच्या शिखरावर जावून पोहचली होती. ती टिकविण्याचा प्रयत्न वर्धन राजकर्त्यानी नेटाने केला. वर्धनानंतर एकसंघ असणारा भारत देश दुभंगला व आपापसातील हेवे दावे वाढवत राजकर्ते एक–मेकांन विरुध्द लढू लागले. याच संधीचा फायदा घेवून महमंद गझानीने भारतावर सतरा स्वाऱ्या करुन भारताची प्रचंड प्रमाणात आर्थिक लय–लुट केली. महमंद घोरीने आठ स्वाऱ्या करुन पुन्हा एकदा भारताची प्रचंड लुट केली. याही पुढे जावून त्यांनी ऐबक नामक प्रतिनीधी भारतात ठेवला व याच ऐबकाने भारतावर इस्लाम सत्तेचे अधिराज्य निर्माण केले. व हे अधिराज्य सहा शतकाहून अधिक वर्ष सुरु राहीले. सुरुवातीला तुर्की मुसलमानांचे सलतनत राज्य, नंतर अफगाण मुसलमानांचे मोगल अधिराज्य या परकीय राजवटीने भारतावर राज्य केले तसेच देवगीरीचे यादव व छत्रपती शिवाजी महाराज्यांची हिंदवी स्वराज्य राजवट या दोन राजवटी याच काळातील. या चार राजवट काळातील भारतातील उद्योग, व्यापार कसा होता व त्याचा प्रभाव त्या कालखंडात कोणकोणत्या घटकांवर झाला याची माहिती प्रस्तूत शोध निबंधात मांडण्यात आली आहे.

- **शोध निबंधाचा उद्देश** :— मध्ययुगीन भरतातील उद्योग, व्यापार व त्याचा प्रभाव जाणून घेणे हा प्रस्तूत लघूशोध निबंधाचा उद्देश आहे.
- **लघुशोध निबंधाची उद्दिष्ट्ये** :—
  1. मध्ययुगीन भारतातील उद्योगांच्या माहितीचे अध्ययन करणे.
  2. मध्ययुगीन भारतातील व्यापाराच्या माहितीचे अध्ययन करणे.
  3. मध्ययुगीन भारताच्या उद्योग, व्यापाराचा कोणकोणत्या घटकांवर प्रभाव पडला त्याचे अध्ययन करणे.
- **लघूशोध निबंधासाठी माहीती संकलन** :— लघुशोध निबंधासाठी आवश्यक असणारे माहिती संकलन संबंधीत विषयाशी संबंधीत ग्रंथ, संदर्भग्रंथ, संदर्भ पत्र, तत्कालीन प्रवासवर्णने, मासिके, साप्ताहिके, अहवाल व इंटरनेट या दुय्यम साधनांच्या माध्यमातून करण्यात आले आहे.
- **विषयाचे महत्व** :— प्रस्तूत शोध निबंधाच्या विषयातून मध्ययुगीन कालखंडातील भारताच्या सलतनत, मोगल, यादव, व छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या राजवट कालखंडातील उद्य्योग, व्यापाराची माहिति उपलब्ध होणार आहे. त्याच बरोबर या दोन्ही घटकांचा कोणकोणत्या परिस्थितीवर व त्या कालखंडातील राज्यकर्त्यांवर, व्यक्तीसमुहावर प्रभाव पडला आहे याची माहिती उपलब्ध होणार आहे. त्यामुळेच या विषयाला महत्व आहे.
- **विषय प्रवेश** :— या शोध निबंधात सर्व प्रथम मध्ययुगीन भारत कालखंडातील उद्य्योगांची माहिती मांडत आहेत. सुलतान, यादव, मोगल व मराठे यांच्या कालखंडात कोणकोणते उद्य्योग प्रचलीत होते ते प्रथम नमुद करत आहे.

The Founder President

Late. Barrister A. R Antulay

2017-18

KONKAN UNNATI MITRA MANDAL'S

VASANTRAO NAIK COLLEGE OF ARTS & COMMERCE

Late. Barrister A. R. Antulay Educational Campus,
Murud - Janjira, Dist- Raigad, 402401 (MS),
Reaccredited With 'B' Grade by NAAC

ICSSR SPONSORED

One Day National Interdisciplinary Conference on

"Relevance of Tourism and its impact in Development in emerging economy of India with special reference to Maharashtra"

On Saturday 29th July 2017

Special Issue of an International

SCHOLARLY RESEARCH JOURNAL FOR INTERDISCIPLINARY STUDIES

Impact Factor SJIF (2016) – 6.177
UGC Approved Sr. No. 45269, ISSN- 2319-4766

CONVENER & CO ORDINATOR

Dr. S. P. Rangoonwala,
Principal, V. N. College, Murud - Janjira
Web-Site: vncmj.edu.in
E mail: vrnaikcollege@gmail.com

INDEX

SR. NO	TITLE & AUTHOR NAME	PAGE NO.
1	HISTORY AND TOURISM IN INDIA *Dr. Mukund A. Devarshi*	1-3
2	HISTORY, LITERATURE AND TOURISM: AN OVERVIEW *Dr. Nirmala S. Padmavat & Dr. Ganpat Gatti*	4-6
3	HISTORY OF TOURISM: IMPACTS OF TOURISM ON SOCIO-ECONOMIC OUTLOOK *Dr.(Mrs.) Ratnaprabha D. Mhatre*	7-8
4	PUNE AS A TOURIST PARADISE *Dr. Nalini Avinash Waghmare*	9-14
5	HISTORY OF FOOD CULTURE OF RAIGAD DISTRICT WITH SPECIAL REFERENCE TO SPICES PREPARATIONS AND ITS UTILISATION IN THE DEVELOPMENT OF ECO-TOURISM *Mehul Patil*	15-18
6	POTENTIAL OF HISTORICAL TOURIST PLACES IN RATNAGIRI DISTRICT *Prof. Prasad Suresh Bhagwat*	19-23
7	HISTORICAL PLACES IN PUNE CITY AS A TOURIST VIEW *Dr. Jalindar Bhosale*	24-28
8	KUDA CAVES: HERITAGE TOURIST RECOURSE SITE IN RAIGAD DISTRICT *Dr. Janardan K. Kamble*	29-32
9	SPIRITUAL TOURISM IN PUNE CITY *Mrs. Seema Bhosale & Mr. Jadhav Rohan*	33-37
10	SELECTED HISTORICAL AND GLORIOUS TOURIST PLACES IN MAHARASHTRA *Muneshwar G.D*	38-40
11	HERITAGE SITES IN MAHARASHTRA *Prof. Pradeep Mohan Kamble*	41-43

SPIRITUAL TOURISM IN PUNE CITY

Mrs. Seema Bhosale, *Assistant Professor, Dr. C. D. Deshmukh Commerce AndSau. K.G. Tamhane Arts College Roha, Dist.- Raigad*

Mr. Jadhav Rohan, *Abasaheb Garware College, Pune 4*

Pune city's location helps a lot to make a city favorable for the spiritual tourism as the city lies on the confluence of the two rivers i.e. Mula and Mutha, and for the development of the religious places the river confluence i.e. Sangam is very significant from the religious point of view as this geographical nature of the Pune considered as the auspicious in the religion and help to enhance the holiness of the city. As most of the sacred places in India are on the confluence of the rivers, hence the confluence of Mula and Mutha river plays pivotal role in the spiritual life and history of Pune.

Poona City – Head quarter of Poona District, situated in 180 31'N. and 730 51'E., on the Great Indian Peninsula Railway, 119 miles south-east of Bombay, and a terminus of the Southern Mahratta Railway; 1,850 feet above the level of the sea, and , in a straight line, about 63 miles from the coast. The name seems to be derived from the Sanskrit Punyapur, or cleanser, probably referring to the holy meeting of the Mutha and Mula rivers. It is the military capital of the Deccan, and June to October the seat of the Government of Bombay.[1]In prehistoric times, like the rest of the Deccan, Poona is said to have formed part of the Dandakaranya or Dandaka Foreset.[2] The earliest mention of its name occurs in a cooper plate inscription of the Rashtrakuta King Krishna I dated A.D. 758, where there is reference to the Poona Region (Punya Vishaya). In another inscription of the same, dated A.D. 768, the region is called Punaka.[3]

The Cultural Capital Of Maharashtra: Pune is also known as the cultural capital of Maharashtra. It has evolved over a long period of time and it has the unique distinction of having a rock cut cave temple of Shiva, known as Pataleshwar. This temple is located now right in the middle of the city. The later development was basically in the Kasba peth area, which was the earliest development along the river Mula.

The Pataleshwar Cave Temple: The Pataleshwar Cave Temple (also called Panchaleshvara or Bamburde) is a rock-cut cave temple, carved out in the 8th century in the Rashtrakuta period. It is located in what is now Pune, in the state of Maharashtra, India. It was originally situated outside the town, but the city limits have expanded so that it is now located on the downtown Jangli Maharaj Road.[4] It has been declared as a protected monument by the government. The temple, made of basalt rock,[5] is dedicated to the Hindu god Shiva. The sanctum - a cube-shaped room about 3–4 metres on each side - houses a linga - the symbol of Shiva and there are two smaller cells on each side. In front of the cave is a circular Nandimandapa, its umbrella shaped canopy supported by massive square pillars. This mandapa is one of the peculiar structures of Pataleshwar. The cave is located at a lower level than the present level of the road and the cave complex. There is an exquisitely carved circular Nandi shrine in the huge courtyard of the cave. The main cave is rectangular on plan and has a pillared porch. There are three sanctums in the cave temple and the central one houses the Shivalinga. There is a circumambulation path provided in the cave where one can see the unfinished part of the cave temple. It appears that after finishing the front and the sanctum the cave was left incomplete due to some reasons, one of which could be the faults in the rock. However the walls in the main cave have some outlines drawn suggesting the sculptures depicting stories from Indian mythology, especially involving Shiva.The huge complex of the cave has been converted into a garden and there are a few architectural members stored in it probably belonging to